

Veikko Huotarinen

Madjaarien parissa

Proosarunoja

Madjaarien parissa

Proosarunoja

Veikko Huotarinen

Madjaarien parissa

Proosarunoja

© Veikko Huotarinen

Kuvitus: Veikko Huotarinen

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: Books on Demand Gmbh, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-330-579-3

Unkarissa musiikki on uskonto

Jokaisen unkarilaisen musiikkiluokan seinältä katselevat
virkeäsilmäinen Bartok, haaveileva Zoltan Kodaly,
tuuheaarjainen Franz Liszt;
miehet, jotka avasivat tien kansansa sieluun
paljastivat sen salaperäisimmät tunteet
todistivat sävelillään rohkeasti: Unkari on meidän:
ratsumiesten pustan mustalaisten vapaiden ihmisten avara maa.
Näitä miehiä palvotaan lähes jumalina.
Turha on tuoda stalineja naapurimaista, heidät kaadetaan.
Täällä on joka kylässä kossutheja omasta takaa.

.....

"Ave Maria gratia plena ora pro nobis..."

Nyiregyhazan kultakurkkujen suitsuke kohoaa leivona rannattoman pusta ylle.

Bruckner hymyilee.

Enkelit ja meidän Herramme myhäilevät nyökyttävät päätään.

Minunkin kylmettyneen on pakko avata suuni ylistykseen.

"Ave Maria gratia plena ora pro nobis..."

.....

Unkarissa musiikki on uskonto;

Zoltan Kodaly on yksi sen jumalista.

Kun hänen leskensä astuu konserttiin,

hänet ohjataan juhlasalin eteen kuten meillä presidentti.

Viehkeä tyttönen ojentaa kukkakimpun, niiaa syvään.

Suudellaan puhellaan madame sanoo jotain kaunista.

Konsertissa on juhlallista kuin kirkossa, jota Neitsyt Maria kaitsee.

.....

Istahdin Komlóssa konserttitapahtuman jälkeen
huikaistuneena paikallisen kapakan pöytään.
Sieluni loiskui unkarilaisen lastenlaulun kipinöivää kirkkautta.
Kenet tapasinkaan lasini ääressä;
itse madame Kodaly oli laskeutunut taiteensa taivaasta jäätelöä
maiskuttamaan.
"Oletko sinä Suomesta, Suomen poika? Muistan talvisotanne.
Se oli ihmeellistä, todellista sankaruutta.
Tunnetko sinä Sibeliuksen?"
Nyökkäsin arasti, lähes vapisin.
Olin lähellä aavetta taivaallista Mariaa Unkarin jumalatarta.
Enempää hän ei puhellut, ei tarvinnut, ymmärsin puhumatta.
Meitä yhdisti musiikin lumoava kauneus.
Hänessä se liekehti ja hehkui, tarttui minuunkin, minäkin aloin palaa.
.....

Istun mustan flyygelin luona pienen
kyläpahasen musiikkiopiston rapistuneessa salissa
vierelläni kuuluisa urkutaiteilija Budan vuorelta.
Kylän myhäilevä pappi istuu samalla tuolirivillä hattu päässä.
Komea naisrehtori juoksuttaa heti käteemme helmeilevää unelmajuomaa.
Mustarastas helisyttää hopeista huiluaan akkunan takana.
Kukkasten suloinen parfyymi leijuu nenään.
Flyygelin kannella soma orkidea iskee silmää.
Odotellaan supatellaan ihmetellään.

Kohta pelmahtaa eteemme
mustahiuksinen hoikka laulajatar.
Silmät säkenöivät silkkiviitta kahisee.
Varmaankin hän on Mecsek-vuoriston villi noita
korkeuksista lehahtanut tänne matalaan maajalkaan.
Katse tähyää kukkuloille, kun hän alkaa:
"Elindultam szép hazámból, híres kis Magyarországból..."

Ääni solisee huikaisee tempaa mukaansa kuljettaa vuorille
laskeutuu sieltä pustalle vinttikaivojen ääreen.
Taivas peilaa vedestä kuvaansa hevoset uneksuvat
ruohikko on kosteaa kirkkaat tähdet palavat lähellä maata.

Laulun lomassa ikävöin kotiin. On parhaillaan ruska-aika:

kapuan Kolin huikaisevaan kirkkauteen.

Sibelius siellä jo hyräilee ja säveltää.

Järnefelt maalaa loimuavaa syksyä kankaalle.

Inha liukastelee kameroineen kallioilla.

Saaret savuavat järvi palaa koko ympäröivä erämaa syttyy tuleen.

Savun seassa kaukana häämöttää kotiranta.

Kuuntelen yhä tätä laululintusta somaa sylviaani kuin Topelius:

”Unohda ei kotimaataan, kaunehinta kotimaataan.

Unien tie sinne mun vie. Ikuseksi muisto taataan...”

En koskaan unohda tuota pikku tapahtumaa

jylhän viinivuoriston kupeessa

juuri kommunismin kahleista vapautuneen väen keskellä.

Vuoristonoidan lumoava laulu lävisti

kuljetti karkealta koulun penkiltä

kauas rakkaaseen isänmaahani.

Kun tähystän tänään Unkariin, toiseen kotimaahani, ikäväni ylitsevuotaa.

” Elindultam szép hazámból, híres kis Magyarországból ...”

.....

Unkari-runojeni syntyaikoina maa eli viimeisiä kommunismin vuosiaan.
Transsilvanian runot on kirjoitettu aikoina, jolloin tyrannia Romaniassa kukistui.

Kun tähystän tänään Unkariin toiseen kotimaahani, ikäväni ylitsevuotaa.
"Elinduldam Szep hazambol, hires kis Magyarorzagbol...
Unohda ei kotimaataan kaunehinta kotimaataan..."

Elämä on yhtä uljasta unennäköä laaksosta vuorelle nousua paluuta laaksoon
ruusunkukkia aisojen päässä.

BoDTM
BOOKS on DEMAND